

Євген Адамцевич – видатний кобзар, автор «Запорізького маршу».

**Сивий ус, стару чуприну
вітер розвіває;
То приляже та послуха,
як кобзар співає.
*Тарас Шевченко.***

Народився Євген Адамцевич 1 січня 1904 року в селі Солониці на Полтавщині. Його батько працював на залізниці, займаючи невелику посаду службовця, мав сильний голос і залюбки співав українських пісень. Матір відзначалася серед своїх ровесниць поетичністю натури. Від неї, мабуть, успадкував майбутній кобзар і неабиякі музичні здібності.

У Євгена Адамцевича нелегка доля. Після хвороби, на третьому році життя він осліп. Однак, це не вплинуло на розвиток дитини. Він ріс жвавим, допитливим, захоплювався театральними виставами, на які його водила мати.

Коли хлопцеві минуло одинадцять років, батьки віддали його до школи сліпих у Києві. Вчився Євген дуже добре, бо мав феноменальну пам'ять. Але хлопчику не довелося довго вчитися у школі. Малого забирає до себе бабуся, що жила в місті Ромни. Сюди переїжджають і батьки Адамцевича.

Місто Ромни славилось своїми давніми кобзарськими традиціями. Помітивши здібність Євгена до музики, батьки почали думати про його музичну освіту. Спочатку вчився хлопець грати на скрипці, потім на кларнеті, але справжнє покликання до музики відчув Євген у 1925 році, коли вперше слухав гру на кобзі Мусія Петровича Олексієнка, надзвичайно обдарованої людини, яка і стала вчителем Адамцевича.

Життєва драма людини, що втратила зір, вилилась пізніше в пісні Мусія Петровича Олексієнка «Доля темного Євгена». Вчитель дуже любив свого учня і тому присвятив йому свій твір.

У 1927 році, після навчання у Олексієнка Адамцевич починає свій творчий шлях, входить до складу Миргородської капели бандуристів. Довгий час він їздив у гастрольні подорожі з кобзарями.

Після одруження з Лідією Дмитрівною Парадас Євген Адамцевич вже подорожував із дружиною, виступав як бандурист-соліст. Лідія Дмитрівна стала для нього очима, поводитирем, другом, співала разом з Адамцевичем.

У 1939 році Євгена Адамцевич запрошують на Республіканську нараду кобзарів і лірників у Київ. Наступного року він бере участь у Всесоюзній нараді народних співців у Москві. Виступав кобзар і по всесоюзному радіо. Творчих планів було багато, але війна зруйнувала все...

Натерпілась лиха сім'я Адамцевичів у роки окупації. Кобзар знову мандрує по Україні. У своїх патріотичних творах закликає народ до боротьби за свободу і незалежність. За пісню «В неволі», складену і виконану кобзарем, не раз ганялися за ним поліцаї, але люди завжди попереджали про небезпеку.

Нелегким було життя й у важкий післявоєнний період. «Про мене неначе забули», - згадував кобзар, якому знову доводилося грати на роменському базарі, аби прогодувати сім'ю, в якій росло три доньки.

В 60-х роках доля подарувала йому зустріч з бандуристом Богданом Жеплинським, який став другом, опікувавсь незрячим кобзарем. На той час стан здоров'я Євгена Адамцевич погіршився. Друзі виклопотали для нього безкоштовну путівку до Трускавця на курортне лікування і відпочинок. У Трускавці Адамцевича з квітами зустрічали кобзарі західної України. На його честь грали та співали учасники капели бандуристів «Струмок» та «Дністер». З кращими кобзарями виступав Євген Олександрович в Івано-Франківській, Тернопільській, Львівській областях, чаруючи численних слухачів віртуозною грою та співом. Бандурист Єгор Мовчан писав: «А як той Адамцевич грає! Наче в нього не одна кобза, а кілька!»

Влітку 1971 та 1972 року Є. Адамцевич виступає на Чернечій горі, біля Шевченківської могили. Його виступ назавжди лишився в серцях тих, кому випало щастя його слухати. Більше сотні пісень проспівав Євген Олександрович на Тарасовій горі. Кожного дня виконував нові твори. Єдину він співав щоденно – це «Пісня про Шевченка» (автор В. Даниленко). Тарас Шевченко був найулюбленішим поетом Адамцевича. В репертуарі кобзаря чимало пісень на слова Шевченка: «Думи мої», «Вітер з гаєм розмовляє», «Заповіт», «Плавай, плавай лебедоньку», пісні про Шевченка. Любив Адамцевич виконувати пісні на слова і інших українських поетів, особливо Олександра Олеся.

У репертуарі Євгена Адамцевича широко представлені пісні, пов'язані з історією українського народу, звучали і громадянські мотиви, родинно-побутові пісні, класичні твори, народні мелодії, танці (козачки, метелиці, вальси, чардаші). Кобзар знав багато жартівливих, гумористичних, сатиричних пісень. Його гру та спів слухали Максим Рильський і Павло Тичина, шанували видатні представники української інтелігенції.

Через усе життя проніс кобзар почуття любові до свого народу, до його пісенних скарбів. Україна повинна пам'ятати кобзаря, бо саме він зберіг і передав нам безсмертний «Запорізький марш», що нині часто лунає у програмах радіо, звучить на святах, урочистостях, велелюдних зборах. Під його ритми карбують крок воїни нашої армії і флоту на військових парадах. Цей марш нікого не залишить байдужим, він чарує душу, підіймає настрій, уособлює в собі героїчну історію українського війська та його боротьбу за волю рідного народу. В обробці для оркестру В. Гуцала він став глибоко народним і відомим у всьому світі.

Та на виступах кобзаря іноді не обходилося без тиску чиновників, які викреслювали з програми «Запорізький марш», або ж змінювали його назву на «козацький марш» чи просто «марш». На це Адамцевич реагував з обуренням, він з хвилюванням говорив: «Та хіба ж у тому суть? Гарний твір, побудований на рідних народних мелодіях, житиме, як наше одвічне прагнення до волі, вічно!»

У 1972 році Євген Адамцевич з дружиною переїхав до Криму у село Холмівка Бахчисарайського району до доньки Тетяни Євгенівни Бобрикової. Прожив він у селі три тижні. Тут і помер 19 листопада і похований на сільському цвинтарі.

Провідний бібліограф МЦБС Валентина Салогуб.